

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1935/2016
04.04.2018. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Николић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Милан Маравић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2563/16 од 25.07.2016. године, у седници одржаној 04.04.2018. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2563/16 од 25.07.2016. године и предмет **ВРАЊА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 199/2016 од 10.05.2016. године, ставом првим изреке, одбачена је тужба у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је решење о наслеђивању Основног суда у Суботици О ../15 од 07.07.2015. године апсолутно ништаво. Ставом другим изреке, утврђено је да је, у складу са чланом 47. став 8. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, једини потомак и законски наследник иза пок. ВВ, бив. из ..., преминуле ...1972. године, тужилац АА, унук оставиље. Ставом трећим изреке, одбијена је тужба тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да је тужени ББ, преживели брачни дуг ћерке оставиље, законски наследник иза пок. ВВ, бив. из ..., преминуле ...1972. године. Ставом четвртим изреке, одређено је да ова пресуда важи само у поступку пред Агенцијом за остваривање права на враћање одузете имовине, односно права на обештећење. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 24.800,00 динара, са законском затезном каматом, почев од дана доношења пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2563/16 од 25.07.2016. године, усвојена је жалба туженог и преиначена првостепена пресуда, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је у складу са чланом 47. став 8. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу једини потомак и законски наследник иза пок. ВВ, бив.из ..., преминуле ...1972. године. Обавезан је тужилац да туженом

накнади трошкове поступка у износу од 21.000,00 динара. Обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 14.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408., у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, пред Агенцијом за реституцију, Подручна јединица Нови Сад, покренут је поступак за враћање одузете имовине и обештећења пок. ВВ, која је преминула ...1972. године. Решењем Општинског суда у Суботици О ../72 од 03.11.1972. године обустављен је оставински поступак иза пок. ВВ, јер оставиља није имала имовине која би била предмет заоставштине, а као њени законски наследници остали су супруг ДД (који је преминуо ...1975. године) и ћерке ЂЂ и ЕЕ. Решењем о наслеђивању Првог општинског суда у Београду О ../04 од 29.07.2004. године за наследника иза пок. ЂЂ, оглашен је АА, син оставиље. Решењем Основног суда у Суботици О ../15 од 25.03.2015. године у оставинском поступку иза пок. ЕЕ за наследника је оглашен њен супруг ББ, с обзиром да се АА као законски наследник иза пок. ЂЂ, сестре оставиље, прихватио наследства и исто уступио ББ. Решењем Основног суда у Суботици О ../15 од 07.07.2015. године утврђено је да су у складу са чланом 47. став 8. Закона о враћању одузете имовине и обештећења законски наследници пок. ВВ, бив. из ..., која је преминула ...1972. године, ББ, преживели брачни друг кћерке оставиље у делу од 1/2 и АА унук оставиље у делу од по 1/2, те да решење важи само у поступку пред Агенцијом за реституцију.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужилац у складу са чланом 47. став 8. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу једини потомак и законски наследник иза пок. ВВ, као унук оставиље, из којих разлога је одбио тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је тужени као преживели брачни друг кћерке оставиље законски наследник иза пок. ВВ.

Међутим, другостепени суд је одлучујући о жалби туженог преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца као неоснован, сматрајући да тужилац није активно легитимисан у овој парници, јер није доказао да је поднео захтев за враћање одузете имовине и обештећење бив. власника пок. ВВ, јер је поступак пред Агенцијом за реституцију, Подручне јединице Нови Сад покренут по захтеву ћерке ранијег сопственика ЕЕ, супруге туженог.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом тужиоца указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Према одредби члана 8. став 1. Закона о наслеђивању прописано је да на основу закона оставиоца наслеђују: његови потомци, његови усвојеници и њихови потомци, његов брачни друг, његови родитељи, његови усвојиоци, његова браћа и сестре и њихови потомци, његови дедови и бабе и њихови потомци и његови остали преци.

Према одредби члана 5. став 1. тачка 1. Закона о враћању имовине и обештећењу право на враћање имовине или обештећење има домаће физичко лице које је бивши власник одузете имовине, а у случају његове смрти или проглашења умрлим, његови законски наследници утврђени у складу са прописима који уређују наслеђивање у Републици Србији са одредбама овог закона. Одредбом члана 39. Закона о враћању имовине и обештећењу прописано је да је странка у поступку лице по чијем је захтеву покренут поступак или који има правни интерес, обвезник, као и Републички јавни правобранилац, одредбом члана 41. истог закона, да захтев за враћање имовине у складу са овим законом подносе сви бивши власници одузете имовине, односно њихови законски наследници и правни следбеници (став 1). Захтев из става 1. овог члана могу поднети заједно сви законски наследници бивших власника или сваки од њих појединачно. Према члану 45. Закона, Агенција ће прекинути поступак до окончања поступка легализације, рехабилитације, или када се као претходно питање појави питање чије решавање спада у искључиву надлежност суда, као и у случају прописаном у члану 23. ст. 4. и 5. овог закона. Према одредби члана 47. Закона о враћању имовине и обештећењу, решењем из става 1. овог члана утврђује се корисник, односно корисници и то 1) бивши власник ако је у животу, 2) законски наследници бившег власника на основу правноснажног решења о наслеђивању бившег власника ако такво решење постоји, ако таквог решења нема, решењем ће се одредити корисници само у случају када је из достављене документације могуће неспорно утврдити све законске наследнике (став 5.), а у случају када је решењем из става 1. овог члана одређено више корисника сваком од њих одредиће се припадајући део имовине, односно обештећења према правноснажном решењу о наслеђивању бившег власника, ако такво решење постоји или на основу споразума законских наследника закљученог пред првостепеним органом (став 6.), а ако се корисници и њихови удели не могу утврдити применом одредаба из става 5. и 6. овог члана првостепени орган ће подносиоце захтева за остваривање права по овом закону, сагласно члану 45. закона, упутити да ова питања као претходна реши пред надлежним судом. Одредбом става 8. истог члана, прописано је да у поступку из става 7. овог члана, надлежни суд у ванпарничном поступку, сходном применом правила по којима се расправља заоставштина, утврђује законске наследнике бившег власника и њихове уделе у праву на повраћај одузете имовине или на обештећење, при чему се суд не упушта у то да ли та лица испуњавају прописане услове за остваривање ових права по одредбама овог закона. Решење агенције из члана 5. тачка 2. овог члана, односно решење суда из става 8. овог члана о одређивању законских наследника бившег власника и њихових удела, важи само у поступку пред Агенцијом за остваривање права на враћање одузете имовине, односно права на обештећење. Код утврђивања својства корисника, односно законских наследника по одредбама овог члана, није од значаја раније дата наследничка изјава лица које је поднело захтев за остваривање права по одредбама овог закона (став 10), а подносиоци захтева за остваривање права по одредбама овог закона који по одредбама овог члана нису одређени за кориснике, могу своја права остварити у парничном поступку - подношењем тужбе против лица која су одређена за кориснике, односно законске наследнике (став 11).

Полазећи од чињенице да према Закону о враћању одузете имовине и обештећењу право на враћање имовине или обештећење у поступку реституције имају само законски наследници бившег власника одузете имовине у моменту подржављења, то се код чињенице да је тужилац унук пок. ВВ (бивши власник одузете имовине) не

може као правилан прихватити закључак другостепеног суда да тужилац није активно легитимисан у овој парници, јер није доказао да је поднео захтев за враћање одузете имовине и обештећења бившег власника, пок. ВВ.

Наиме, по оцени Врховног касационог суда, у контексту напред цитираних одредаба Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, нејасан је закључак другостепеног суда да тужилац није активно легитимисан јер није доказао да је поднео захтев за враћање одузете имовине, а код чињенице да је тужилац иницирао овај поступак управо ради остваривања својих права пред Агенцијом за враћање одузете имовине, као законски наследник бившег власника. Потврда ове чињенице произлази и из оставинског решења Основног суда у Суботици О ../15 од 07.07.2015. године, чија се ништавост у овом поступку тражи, а којим су утврђени законски наследници и њихови удели, овде тужилац и тужени, а у чијем образложењу је наведено да су поднеском од 31.03.2015. године законски наследници ББ и АА затражили доношење решења о утврђивању законских наследника и њихових удела, како би наставили поступак враћања одузете имовине пред Агенцијом за реституцију. Тужилац током поступка није достављао захтев за враћање одузете имовине сматрајући да је овим оставинским решењем учињено неспорним да је и он подносилац захтева за враћање имовине. У прилог те чињенице, коју је сматрао неспорном, јер то није нико оспоравао током поступка, и која произлази из доказа приложених уз тужбу и саме сврхе вођења овог поступка и поступка пред оставинским судом, приложио је захтев уз ревизију, из којег произлази, у одељку III где се наводе подаци о подносиоцу захтева, да су подносиоци захтева АА и ЕЕ, заједно, преко пуномоћника, адвоката Маравић Милана, о чему је приложена и потврда о пријему захтева за враћање имовине, односно обештећење у којој је констатовано да је захтев за враћање имовине, односно обештећење под наведеним бројем поднет од стране ЕЕ и АА. Како чињеница да је тужилац покренуо поступак за враћање одузете имовине произлази из изведених доказа у поступку, пре свега оставинског решења приложеног уз тужбу, а што је потврђено прилозима достављеним уз ревизију, то је неправилан закључак другостепеног суда да тужилац није активно легитимисан у овој правној ствари.

Како се из наведених разлога другостепена одлука не може сматрати правилном и законитом то је морала бити укинута, а укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

У поновном поступку другостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку о тужбеном захтеву.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 2. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка

**Управитель писарнице
Марина Антонић**